

Nr 485.

Av fru **Lindskog m. fl.**, *angående viss ändring av bestämmelserna om änkepension i lagen om folkpensionering.*

I lagen om folkpension 3 § mom. 4 förordnas att änka, som vid mannens frånfälle fyllt eller under samma år fyller 55 år, skall åtnjuta folkpension i form av änkepension för såvitt äktenskapet varat i fem år. Genom detta beslut har i lag fastslagits, att änkor, som uppnått denna ålder, är en grupp i samhället, som under vissa förhållanden behöver och har rätt att påräkna samhällets stöd. Genom beslutet vid 1953 års riksdag om höjning av folkpensionerna fick även denna grupp av pensionärer en efterlängtdad förbättring av sin standard.

Det finns emellertid en grupp av kvinnor, som blivit änkor vid tidigare ålder och som nu befinner sig mellan 55 och 67 år, vilka icke kan komma i åtnjutande av änkepension. Deras fysiska och psykiska krafter är ofta så pass nedsatta att de inte effektivt kan hävda sig i konkurrensen på arbetsmarknaden. Deras valmöjligheter när det gäller sysselsättning är också starkt begränsade då man inte gärna kan begära att människor vid denna ålder skall planteras om i en ny miljö. Möjligheten till sjukpension är i de flesta fall utesluten då deras arbetsförmåga icke kan anses i så hög grad nedsatt att de är berättigade därtill. De befinner sig alltså i en synnerligen svår mellanställning, vilken hos många av dem skapar en känsla av att de blivit bortglömda i samhällets sociala omvårdnad.

Denna inställning är också fullt förståelig. För en kvinna, vilken nu är i 60-årsåldern och som blev änka vid 40 års ålder och som sedan ensam fostrat flera barn under 1930-talets arbetslöshet utan det stöd, som senare tillkomna familjevårdande åtgärder gett, ter sig änkepensionsbestämmelserna orättvisa. De ger pension åt den, som ända till 55 års ålder haft mannens stöd, men icke åt den som ensam under lång tid fått svara för barnens fostran och vård.

Dessa mindre tillfredsställande förhållanden i fråga om änkepensioneringen har tidigare påtalats i riksdagen. I andra lagutskottets utlåtande 1947: 52 i anledning av en i andra kammaren väckt motion i denna fråga hemställdes, att Kungl. Maj:t skulle låta verkställa en översyn av bestämmelserna om änkepension. Trots de åtgärder, som sedan dess vidtagits, måste man konstatera att problemet fortfarande är olöst.

En större rättvisa skulle skapas, om bestämmelsen att ha uppnått 55 års ålder vid mannens frånfälle slopades, och änkepension utgick till alla änkor

vid 55 års ålder, oavsett när änkeståndet inträdde, blott äktenskapet hade varat i minst 5 år. Genom behovsprövningen ges möjligheter till den kontroll, som behövs för att motverka eventuella tendenser till missbruk. Att en kvinna, som blivit änka vid en ålder då hennes arbetskraft är fullgod och som har möjlighet till förvärvsarbete, skulle underlåta att ta detta i väntan på att vid 55 års ålder få änkepension, är uteslutet. Däremot ger vetenskapen om att vid 55 års ålder kunna få sina pensionsbehov prövade en trygghetskänsla av stort värde för denna grupp av medborgare, som i samhället utför ett betydelsefullt och hårt arbete.

Med hänvisning till de ovan anförda synpunkterna får vi hemställa,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära
sådan ändring i lagen om änkepension att änkor, som uppnått 55 års ålder, erhåller änkepension oavsett tidpunkten när änkeståndet inträdde om övriga villkor berättigar därtill.

Stockholm den 27 januari 1954.

Elsa Lindskog.

Thyra Löfqvist.

Lena Renström-Ingenäs.

Tekla Torbrink.

Lisa Johansson.

Sven Mellqvist.

Olof Persson.

T. Fredriksson.